

शासनामार्फत दिल्या जाणा-या जाहिरातींमध्ये एकसूत्रीपणा येण्यासाठी मा. सर्वोच्च न्यायालयाने याचिकेवरील निकालात दिलेल्या मार्गदर्शकपर निर्देशांचे शासकीय जाहिराती प्रसिध्द करताना पालन करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन परिपत्रक क्रमांक : मावज-२०२३/८३४/प्र.क्र.३३५/का. मावज-१

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.

दिनांक: ११ ऑक्टोबर, २०२४.

- संदर्भ :** १) मा. सर्वोच्च न्यायालयाने याचिका क्र. १३/२००३ मध्ये (याचिका क्र. १९७/२००४ व ३०२/२०१२ सह) (कॉमन कॉज वि. भारत सरकार) यामध्ये दि. १३.०५.२०१५ दिलेले आदेश.
- २) रिट याचिका क्र. १३/२००३ (याचिका क्र. १९७/२००४ व ३०२/२०१२ सह) वरील पुनर्विलोकन याचिका क्र. १८९७/२०१५ मध्ये दि. १८.०३.२०१६ रोजी दिलेले आदेश.
- ३) महासंचालक माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय यांचे परिपत्रक दि. ११.०८.२०१७

परिपत्रक :

मा. सर्वोच्च न्यायालयाने उक्त संदर्भ क्र. १ व २ येथे नमूद केलेल्या याचिकांमध्ये दिलेल्या आदेशानुसार सर्व राज्य शासकीय कार्यालये, (स्थानिक स्वराज्य संस्था, सार्वजनिक उपक्रम, शासकीय संघटना, शासनाच्या स्वायत्त संस्था, महामंडळे, मंडळे इत्यादी यांनी शासकीय जाहिराती विविध माध्यमांद्वारे प्रसिध्द करतेवेळी अवलंब करावयाच्या मार्गदर्शक सूचना तथा निर्देश दिलेले आहेत. मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या उक्त संदर्भाधीन आदेशानुसार राज्य शासनाकडून विविध माध्यमांद्वारे सर्व प्रकारच्या जाहिरातींमध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशांचे पालन वरील नमुद सर्व कार्यालयांनी करणे बंधनकारक आहे. सदरहू निर्देश महासंचालक माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय यांच्या उक्त संदर्भ क्र. ३ येथील दि. ११.०८.२०१७ रोजीच्या परिपत्रकान्वये सर्व मंत्रालयीन विभाग, सर्व विभागीय आयुक्त, जिल्हाधिकारी, जिल्हा परिषदा, महामंडळे/मंडळे/स्थानिक स्वराज्य संस्था/शासनाच्या स्वायत्त संस्था यांच्या निदर्शनास आणण्यात आलेले आहेत.

२. मा. राज्य मंत्रिमंडळाच्या दिनांक ३१.१०.२०२३ रोजी झालेल्या बैठकीमध्ये पुढीलप्रमाणे निर्देश दिले आहेत:-

“शासनामार्फत दिल्या जाणा-या जाहिरातींमध्ये एकसूत्रीपणा येण्यासाठी मा. सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेल्या निर्देशानुसार जाहिरात प्रसिध्द करण्यासंबंधी सक्षम प्राधिकारी यांचे मान्यतेने धोरण निश्चित करण्यात यावे.”

उक्त परिच्छेदामध्ये नमूद मा. सर्वोच्च न्यायालयातील याचिका क्र. १३/२००३ मधील (याचिका क्र. १९७/२००४ व ३०२/२०१२ सह) (कॉमन कॉज वि. भारत सरकार) मध्ये मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशात नमूद केल्यानुसार शासकीय जाहिरातीमध्ये शासनातील

व्यक्तीशः पदाधिकारी अथवा राजकीय पक्ष यांना प्रोजेक्ट करण्यासाठी सार्वजनिक निधीचा गैरवापर होऊ नये याकरिता मा. सर्वोच्च न्यायालयाने एका समितीची स्थापना केली होती. या समितीने केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्याचे निर्देश मा. सर्वोच्च न्यायालयाने या संदर्भात संसदेद्वारे उचित कायदा करेपर्यंत सर्व शासकीय कार्यालये, शासकीय संस्था, स्थानिक स्वराज्य संस्था, सार्वजनिक उपक्रम, शासकीय संघटना, शासनाच्या स्वायत्त संस्था, महामंडळे, मंडळे इत्यादी यांना भारतीय संविधानाच्या कलम १४२ मधील तरतुदीनुसार दिलेले आहेत. मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार मा. सर्वोच्च न्यायालयाद्वारे गठीत समितीने विहित केलेल्या निर्देशांचे प्रिंट, इलेक्ट्रॉनिक, डिजिटल इ. माध्यमांद्वारे शासकीय जाहिराती प्रसिध्द करताना काटेकोरपणे अनुपालन करणे उपरोक्त सर्व कार्यालयांना बंधनकारक आहे. सबब, मा. सर्वोच्च न्यायालयाद्वारे गठीत समितीने दिलेले मार्गदर्शक निर्देश हेच शासकीय जाहिराती प्रसिध्द करण्याबाबतचे धोरण असे समजण्यात येऊन त्याचे काटेकोरपणे पालन सर्व कार्यालयांनी करावे.

३. मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या उक्त संदर्भाधीन क्र. १ व २ येथे नमूद आदेशानुसार यासंदर्भात मा. सर्वोच्च न्यायालयाद्वारे गठीत समितीने शासकीय जाहिरातींच्या कंटेंट रेग्युलेशन (Content Regulation) बाबत दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांमधील “अनुपालन व अंमलबजावणी” (Compliance and Enforcement) या शीर्षाखाली मुद्दा क्र. (२) अन्वये दिलेल्या निर्देशानुसार सर्व संबंधित शासकीय विभाग व संस्थांचे प्रमुख हे या मार्गदर्शक तत्वांचे काटेकोरपणे अनुपालन करण्यास जबाबदार राहतील तसेच त्यांनी माध्यमांमध्ये शासकीय जाहिराती प्रसिध्द करण्यापूर्वी मा. सर्वोच्च न्यायालयाद्वारे गठीत समितीने दिलेल्या निर्देशांचे संपूर्ण पालन केले असल्याबाबतचे त्यांच्या सहीचे प्रमाणपत्र देणे बंधनकारक राहिल.

४. मा. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशातील वरील परिच्छेदात नमूद तरतुदीनुसार शासकीय जाहिरात प्रसिध्द करणाऱ्या संबंधित विभागाच्या प्रमुखांनी कोणतीही शासकीय जाहिरात प्रसिध्द करण्यापूर्वी त्यांच्या सहीचे प्रमाणपत्र माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालयास उपलब्ध करून द्यावे.

५. सदर परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२४१०१११३३०४३०९०७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(समृद्धी वि. अनगोळकर)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव.
२. मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
३. मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
४. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद / विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
५. मा.उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.

६. मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
७. सर्व सन्माननीय विधानसभा, विधानपरिषद .
८. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
९. मा.उपमुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१०. सर्व मा.मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
११. मा.मुख्य सचिव यांचे सहसचिव, मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
१२. सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२.
१३. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मुंबई.
१४. महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षा), मुंबई
१५. महालेखापाल महाराष्ट्र (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षा), नागपूर
१६. अधिदान व लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
१७. निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
१८. उप सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१९. सर्व संचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
२०. संचालक, (माहिती) (वृत्त व जनसंपर्क) माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
२१. संचालक, (माहिती) (प्रशासन) माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई.
२२. सर्व विभागीय उपसंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई, कोकण, पुणे, कोल्हापूर, नाशिक, औरंगाबाद, लातूर, अमरावती, नागपूर
२३. सर्व जिल्हा माहिती अधिकारी, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय
२४. उपसंचालक, महाराष्ट्र परिचय केंद्र, अ-८ स्टेट एम्पोरियम इमारत, बाबा खडकसिंग मार्ग, नवी दिल्ली- ११०००१
२५. वरिष्ठ सहाय्यक संचालक, महाराष्ट्र परिचय केंद्र, श्री.काकुले यांची इमारत, दादा वैद्य रोड, पणजी, गोवा.
२६. भारतीय जनता पक्ष, महाराष्ट्र प्रदेश, सी.डी.ओ.कुटीर क्र.१, योगक्षेमसमोर, वसंतराव भागवत चौक, नरिमन पॉईंट, मुंबई-४०० ०२०
२७. भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेस, महाराष्ट्र प्रदेश काँग्रेस(इं.) समिती, टिळक भवन, काकासाहेब गाडगीळ मार्ग, दादर, मुंबई-४०० ०२५
२८. राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्ष, ठाकरसी हाऊस, जे.एन.हेरेडिया मार्ग, बॅलार्ड इस्टेट, मुंबई- ३८
२९. शिवसेना, शिवसेना भवन, गडकरी चौक, दादर, मुंबई-४०० ०२८.
३०. बहुजन समाज पक्ष, प्रदेश सचिव, महाराष्ट्र राज्य, बी.एस.जी.भवन, भूखंड क्र. ८३-ए, कलेक्टर कॉलनी, चेंबूर, मुंबई-४०० ०७४
३१. भारतीय कम्युनिस्ट पक्ष, महाराष्ट्र समिती, ३१४, राजभवन, एस.व्ही.पटेल मार्ग, मुंबई-०४
३२. भारतीय कम्युनिस्ट (मार्क्सवादी) पक्ष, महाराष्ट्र समिती, जनशक्ती सभागृह, ग्लोब मिल पॅलेस, वरळी, मुंबई-४०० ०१३
३३. महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना, राजगड, मातोश्री टॉवर, शिवाजी पार्क, दादर, मुंबई-४०० ०२८.
३४. निवड नस्ती (का.३४), सामान्य प्रशासन विभाग.